

LEIDRAAD FLORA & FAUNA

COLOFON

Leidraad Flora & fauna

OPDRACHTNEMER

BTL Advies B.V.
Willemsplein 2-4
5211 AK 's-Hertogenbosch
T 073 205 11 00
E advies@btl.nl

OPGESTELD DOOR

Mark van Oorschot
(Adviseur ecologie)

GEVERIFIEERD DOOR

Stefan de Klepper
(Adviseur ecologie)

OPDRACHTGEVER

Krimpen aan den IJssel

Raadhuisplein 2
2922 AD Krimpen a/d
IJssel

FOTO VOORBLAD

Heemtuin, Krimpen aan
den IJssel

PROJECTNUMMER

722200060

STATUS

DEFINITIEF

VERSIE

Versie 2

DATUM

05-11-2020

INHOUD

1.	INLEIDING	4
1.1	Gebruik en leeswijzer	4
2.	VERGUNNINGEN & BESTEMMINGSPANNEN	5
2.1	Toetsen uitvoerbaarheidsplan	5
2.2	Toetsingskader vergunningverlening	9
2.3	Ecologische onderbouwing bestemmingsplannen	10
3.	TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN BIJ GEDRAGSREGELS	11
3.1	Kleinschalige ontwikkelingen - Taken en verantwoordelijkheden	11
3.2	Grootschalige ontwikkelingen - Taken en verantwoordelijkheden	14
3.3	Beheer groenvoorzieningen- Taken en verantwoordelijkheden	19
3.4	Algemene vereisten	23
4.	BEHEER VAN GEGEVENS	25
4.1	Actuele natuurwaardengegevens	25
4.2	Gegevensbeheer	25
5.	OMGANG MET CALAMITEITEN	26
	BIJLAGE 1 PLAN VAN AANPAK, ONTWERPFASE	27
	BIJLAGE 2 BESCHERMINGSKADER WET NATUURBESCHERMING	38

1. INLEIDING

De leidraad die voor u ligt vormt het achtergronddocument bij de natuurwaardenkaart van de Gemeente Krimpen aan den IJssel. Het doel van deze leidraad is om houvast te bieden in de omgang met de Wet natuurbescherming vanuit de gemeente. In deze leidraad wordt uitleg gegeven hoe omgegaan dient te worden met de Wet natuurbescherming binnen de gemeente.

Het werken conform de leidraad leidt tot minder ontheffingsaanvragen in het kader van natuurwetgeving, het geeft een concrete invulling aan- en voorkomt overtreding van de Wet natuurbescherming en het resulteert in een efficiënte manier van werken.

1.1 GEBRUIK EN LEESWIJZER

De leidraad moet worden gezien als een naslagdocument. Dit document is vooral om overzicht te creëren in hoe correct te handelen omtrent de flora en fauna in de gemeente Krimpen aan de IJssel. De gemeente heeft een natuurwaardenkaart opgesteld met daarin eveneens de gedragsregels die van toepassing zijn op de betreffende gebieden. Deze gedragsregels komen uit de gedragscode soortbescherming voor gemeenten van Stadswerk. Deze gedragsregels zullen concreet invulling geven aan hoe te werken in het veld, dit document is er om aan te geven hoe het proces te beheersen.

Deze leidraad bestaat uit algemene hoofdstukken die voor alle werken relevant zijn en specifieke hoofdstukken die uitgewerkt zijn per type werk. In hoofdstuk 2 vindt u de toetsingskaders waaraan de gemeente plannen kan toetsen. In hoofdstuk 3 kunt u terug vinden wat de doorlopen procedures zijn bij projecten binnen de gemeente, voor zowel beheer als ruimtelijke ontwikkelingen.

In de bijlagen zijn documenten opgenomen die in de dagelijkse praktijk gebruikt kunnen worden, zoals een plan van aanpak. Andere voorbeelden van documenten die aan het document kunnen worden toegevoegd zijn geregistreerde calamiteiten en verslagen van tussentijdse evaluaties. Op deze manier blijft de leidraad een praktische handleiding die voor langere tijd toepasbaar is.

2. VERGUNNINGEN & BESTEMMINGSPLANNEN

Bij ruimtelijke ontwikkelingen heeft men tijdens de planvorming regelmatig te maken met vergunningen en bestemmingsplannen. Afhankelijk van wie de initiatiefnemer en/ of directievoerder is van het project, is de gemeente toetser of aanvrager van de omgevingsvergunning. Hierbij moet rekening worden gehouden met beschermde natuurwaarden.

Mogelijk zijn ruimtelijke plannen in strijd met het vigerende bestemmingsplan. In het geval geen gebruik kan worden gemaakt van de afwijkmogelijkheden binnen de omgevingsvergunning, moet een formele bestemmingsplanprocedure worden doorlopen. Daarom gaat dit hoofdstuk tevens in op de informatie die in bestemmingsplannen moet worden opgenomen om voldoende invulling te geven aan natuurwetgeving.

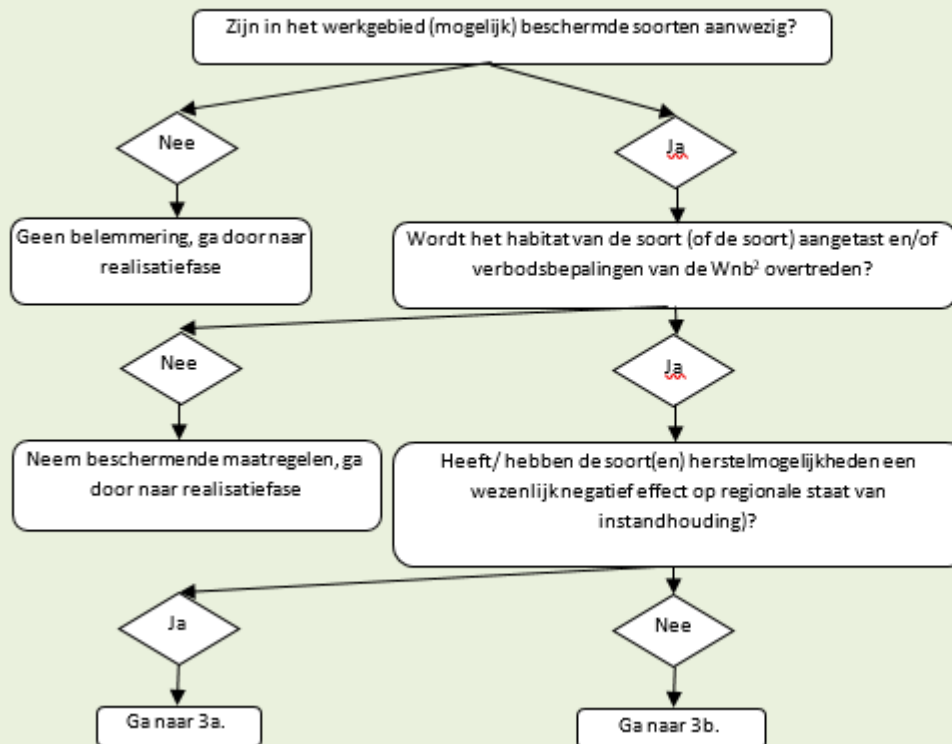
2.1 TOETSEN UITVOERBAARHEIDSPLAN

Voor vergunningaanvraag of verlening alsook het opstellen of wijzigen van een bestemmingsplan is het toetsen van de uitvoerbaarheid (ofwel haalbaarheid) van het plan in relatie tot vigerende natuurwetgeving de eerste stap.

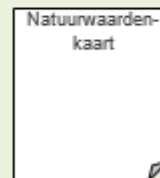
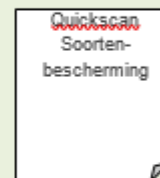
In een zo vroeg mogelijk stadium wordt de uitvoerbaarheid van een ruimtelijke ontwikkeling in relatie tot het behoud van beschermde flora en fauna getoetst. Dit wordt gedaan door het uitvoeren van (delen van) de uitvoerbaarheidstoets, weergegeven op de volgende pagina. Het gaat hierbij om zaken die bepalen of een plan uitvoerbaar is: ondanks zorgvuldig handelen is het namelijk mogelijk dat een project niet op die plaats of volgens voorgenomen planuitwerking uitgevoerd kan worden. Wat betreft beschermde soorten gaat hierbij specifieke aandacht uit naar het voorkomen van permanente vaste rust en verblijfplaatsen. De aanwezigheid van een niet permanente verblijfplaats (zoals niet jaarrond beschermde nesten) kan een ontwikkeling namelijk niet onmogelijk maken. Dit omdat dan in een gunstige periode kan worden gewerkt, waardoor overtreding van de Wnb wordt voorkomen.

Omdat voor kleinschalige ontwikkelingen de uitvoerbaarheidstoets op een andere manier wordt doorlopen dan voor grootschalige ontwikkelingen, wordt voor de wijze van uitvoeren van de toets verwezen naar paragraaf 3.1.1 voor kleinschalige ruimtelijke ontwikkelingen en 3.2.1 voor grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen. Bij kleinschalige ontwikkelingen wordt de uitvoerbaarheidstoets uitgevoerd door (een hiervoor opgeleide) projectleider. De projectleider schat op basis van de risico's in of een ter zake deskundige moet worden ingeschakeld. Bij grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen wordt de uitvoerbaarheidstoets vanwege de complexiteit van het project gemeld bij de gemeentelijke coördinator die eventueel een ter zake kundige deskundige inschakelt. Een ter zake deskundige is bijvoorbeeld een ecologisch adviesbureau.

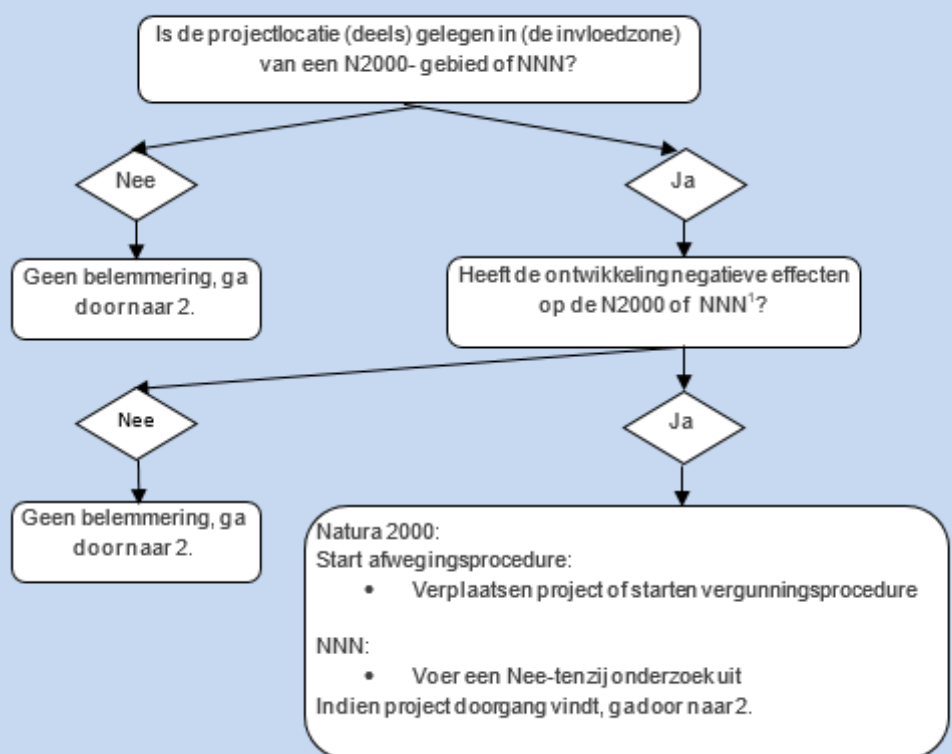
1. Analyse Soortenbescherming

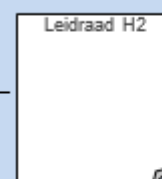
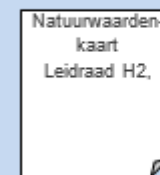
Hulpmiddelen

2. Analyse Gebiedsbescherming en NNN (alleen bij grootschalige ontwikkelingen)

Hulpmiddelen

3 a. Handelen wezenlijke invloed:

Start afwegingsprocedure:

- verplaatsen project of realiseren geschikte vervangbare verblijfplaats voor realisatie (compensatie)

En:

- naleven procedure voor het opheffen van PVRV's⁴ conform gedragscode RO (§4.1.3, 4a)

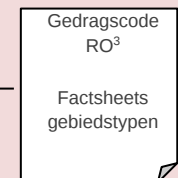
Of

- Doorlopen ontheffingsprocedure (zie 2.2)

3 b. Handelen geen wezenlijke invloed:

- beperkende en/ of mitigerende maatregelen t.b.v. herstel van de soort
- naleven procedure voor het opheffen van PVRV's⁴ conform gedragscode RO (§4.1.3, 4b)

Hulpmiddelen

¹ Natuur Netwerk Nederland

³ Gedragscode ruimtelijke ontwikkeling en inrichting

² Wet natuurbescherming

⁴ Permante vaste rust- en verblijfplaatsen

Vergunningaanvraag

Als een omgevingsvergunning wordt aangevraagd en een ontheffing en / of vergunning moet worden aangevraagd voor de Wet natuurbescherming, dan moet dit worden meegenomen in de omgevingsvergunningsaanvraag. Hierop bestaat één uitzondering, namelijk wanneer vóór de aanvraag al apart een ontheffings- en/of vergunningsaanvraag is ingediend bij het bevoegd gezag (Provincie Zuid- Holland).

De Wet natuurbescherming is 'aangehaakt' bij de Wabo. De aanvrager draagt verantwoordelijkheid om in het verzoek om een omgevingsvergunning zelf aan te geven of de aanvraag aan de Wet natuurbescherming moet worden getoetst.

Gebiedsbescherming

Wanneer een activiteit negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura2000- gebied, dient een vergunningsprocedure in het kader van de Wnb- gebiedsbescherming doorlopen te worden. Onderstaand is weergegeven welke procedure gevolgd moet worden.

Proces vergunningsaanvraag Wnb- Gebiedsbescherming	
Wie:	planvormer/ projectleider
Bevoegd gezag:	Provincie Zuid-Holland
Wat:	aanvragen vergunning Wnb- Gebiedsbescherming
Hoe:	twee mogelijkheden: • <i>als integraal onderdeel van omgevingsvergunning</i>: invullen Wabo formulier 'handelingen met gevolgen voor beschermde natuurgebieden' • <i>als aparte aanvraag</i>: invullen 'aanvraag vergunning in het kader van de gebiedsbescherming (Provincie Zuid-Holland)
Beschikbaar stellen:	voor Natura 2000- gebieden: minimaal voortoets en mogelijk daaruit volgend een verslechteringstoets of passende beoordeling
Hulpmiddel:	• advies van ter zake deskundige (eisen min LNV) • checklist vergunningverlening
Resultaat:	vergunningsaanvraag inclusief bijlagen

Bij grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen dienen de effecten ten aanzien van Natura 2000- gebieden en bij het uitvoeren van de uitvoerbaarheidstoets door een ter zake deskundige te worden bepaald.

Voor overige activiteiten (kleinschalige ruimtelijke ontwikkelingen buiten beschermde gebieden) schat de projectleider op basis van de risico's in of een ter zake deskundige moet worden ingeschakeld. Deze bepaalt tevens of aanvullend onderzoek nodig is. Activiteiten die plaatsvinden buiten de door de N2000- gebieden kunnen namelijk wel effecten hebben op deze beschermde gebieden (externe werking). De belangrijkste externe werking waar vanuit Krimpen aan den IJssel sprake van kan zijn is stikstofdepositie in de beschermde natuurgebieden als gevolg van de ruimtelijke ontwikkeling (zowel realisatie- als gebruiksfase).

Soortenbescherming

Als blijkt uit de uitvoerbaarheidstoets dat het werken conform de gedragsregels niet mogelijk is omdat het werk een negatieve invloed heeft op de soort (zie 2.1), dient een ontheffing te worden aangevraagd. Voorwaarde voor een ontheffingsaanvraag (al dan niet als integraal onderdeel van de omgevingsvergunning) is dat aangetoond wordt dat er beschermde soorten aanwezig zijn en deze schade ondervinden van de voorgenomen werkzaamheden. Indien dit het geval is moet onderstaande procedure gevolgd worden.

Proces ontheffingsaanvraag Wnb, Soortenbescherming	
Wie:	planvormer/ projectleider
Bevoegd gezag:	Provincie Zuid- Holland
Wat:	aanvragen ontheffing Wnb- Soortenbescherming
Hoe:	twee mogelijkheden: • <i>als integraal onderdeel van omgevingsvergunning</i>: invullen Wabo formulier 'handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten' • <i>als aparte aanvraag</i>: ontheffingsaanvraag Wnb bij het bevoegd gezag (de Provincie)
Beschikbaar stellen:	activiteitenplan en flora- en faunaonderzoek(en)
Hulpmiddel:	advies van ter zake deskundige (eisen min LNV)
Resultaat:	ontheffingsaanvraag/ aanvraag om een verklaring van geen bedenkingen inclusief bijlagen

Wordt schade toegebracht aan beschermde planten of dieren, dan moet in de omgevingsvergunningaanvraag het formulier 'handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten'¹ ingevuld worden.

¹ Handelingen met gevolg voor beschermde plant- en diersoorten' <https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/wet-algemene/toestemmingen-wabo/toestemming-1/>

2.2 TOETSINGSKADER VERGUNNINGVERLENING

De gemeente is de verlener van de omgevingsvergunning, maar niet het bevoegd gezag van het onderdeel beschermde flora en fauna in de omgevingsvergunning. Voordat de gemeente een omgevingsvergunning kan verlenen moet ze eerst een Verklaring van geen bedenkingen (Vvgb) van de provincie hebben ontvangen. De afweging of het maatschappelijk belang van een handeling/ plan/ project opweegt tegen de eventuele negatieve gevolgen op de beschermde soorten en/ of gebieden wordt dus op een hoger bestuurlijk niveau gemaakt.

De aanvrager van de omgevingsvergunning kan de gemeente zelf zijn, maar ook bijvoorbeeld een projectontwikkelaar of een burger. Het is de taak van de gemeente de aanvrager te wijzen op zijn eigen verantwoordelijkheid aangaande de vigerende natuurwetgeving.

Normaliter haakt de aanvraag van een ontheffing/ vergunning op grond van de Wnb aan bij de omgevingsvergunning. Deze 'aanhaking' is niet aan de orde indien de aanvraag om ontheffing/vergunning eerder is ingediend dan de aanvraag om omgevingsvergunning.

Toetsen omgevingsvergunning	
Wie:	vergunningverlener
Wat:	bekijken of flora en fauna een onderdeel is/behoort te zijn van vergunningsaanvraag
Hoe:	twee situaties: • Aanvraag ontheffing Wnb maakt onderdeel uit van ingediende omgevingsvergunningsaanvraag: ○ Wabo formulier 'handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten' en/ of 'handelingen met gevolgen voor beschermde natuurgebieden' inclusief bijlagen doorsturen naar Provincie • Aanvraag ontheffing Wnb maakt geen onderdeel uit van ingediende omgevingsvergunningsaanvraag: ○ Beoordelen of beschermde flora en fauna mogelijk schade ondervindt, ondanks dit niet is aangegeven ○ Initiatiefnemer wijzen op eigen verantwoordelijkheid, indien nodig.
Hulpmiddel:	Natuurwaardenkaart en factsheets
Resultaat:	wel of geen vergunning

De aanvrager is zelf verantwoordelijk om vooraf na te gaan of een activiteit negatieve effecten heeft op beschermde flora en fauna. Hierbij heeft de gemeente een rol in de informatievoorziening naar de aanvrager.

Flora en fauna geen onderdeel van aanvraag

Indien flora en fauna geen onderdeel uitmaakt van de aanvraag, beoordeelt de gemeente aan de hand van de Natuurwaardenkaart of het aannemelijk is dat men bij de uitvoering van de werkzaamheden geen schade toebrengt aan beschermde flora en fauna. Omdat de kans op negatieve invloed verschilt per activiteit, zijn in de factsheets van de natuurwaardenkaart diverse werkzaamheden beschreven.

Als de situatie hiertoe aanleiding geeft, dan wijst de gemeente de aanvrager op de mogelijke noodzaak om het onderdeel 'handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten' of 'handelingen met gevolgen voor beschermde natuurgebieden' in te vullen in de omgevingsvergunningsaanvraag. Het is vervolgens aan de aanvrager om te beslissen om deze onderdelen in de aanvraag wel of niet mee te nemen. Het kan ook voorkomen dat de aanvrager al eerder een vergunning/ontheffing apart heeft aangevraagd of een onderzoek heeft laten doen waaruit is gebleken dat er geen sprake is van overtreding van de wet. Wanneer de van toepassing zijnde onderdelen

worden aangeleverd, dan is de gemeente verplicht het bevoegd gezag te verzoeken om een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) en de aanvraag door te sturen.

In het geval dat de aanvrager (nadat deze door de gemeente gewezen is op zijn eigen verantwoordelijkheid om de effecten op beschermde flora en fauna te onderzoeken) geen onderzoek uitvoert naar beschermde flora en fauna en/ of de betreffende onderdelen in de omgevingsvergunning niet invult, kan de gemeente niet weten of een vergunning of een ontheffing benodigd is. Ook kan de gemeente op basis hiervan geen verzoek indienen om een vvgb. De aanvrager maakt dan zelf de keuze om in een later stadium (bij de uitvoering van het werk) risico te lopen op overtreding van de wet en daaropvolgende sancties. Op grond hiervan kan geen vergunning worden geweigerd (behalve indien sprake is van een afwijking of een herziening van het bestemmingsplan en in dit kader voor de ruimtelijke onderbouwing of de plantoelichting ook een flora- en faunaonderzoek gewenst is).

Handhaving omgevingsvergunning

De gemeente is verantwoordelijk voor het houden van toezicht opdat het project conform de omgevingsvergunning (inclusief vvgb) verloopt. Bij overtreding van de omgevingsvergunning is de gemeente de eerste aangewezen om handhavend op te treden. Toegebrachte schade aan flora en fauna wordt gemeld aan de provincie Zuid- Holland. Deze kan sancties opleggen, zoals beboeten of stilleggen van het werk.

2.3 ECOLOGISCHE ONDERBOUWING BESTEMMINGSPLANNEN

Indien een project nog niet concreet uitvoerbaar is of de initiatiefnemer naast het plan ook behoefte heeft aan een planologische regeling die toekomstige uitbreidingen mogelijk maakt, is de omgevingsvergunning een minder geschikt instrument om van het bestemmingsplan af te wijken. In dat geval kan beter een formele bestemmingsplanprocedure worden gestart.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de haalbaarheid in relatie tot de vigerende natuurwetgeving. In bestemmingsplannen mogen geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt worden waarvan op voorhand in redelijkheid kan worden ingezien dat in het kader van Wnb geen ontheffing of vergunning zal worden verleend. Een beoordeling van dit aspect dient deel uit te maken van de plantoelichting.

Voor (onderdelen van) bestemmingsplannen die een wijziging in grondgebruik betreffen of bijvoorbeeld het slopen dan wel oprichten van nieuwe bebouwing en/ of infrastructuur dient een uitvoerbaarheidstoets voor Wet natuurbescherming te worden uitgevoerd. Hiermee wordt de haalbaarheid van het plan getoetst ten aanzien van de te verwachten bezwaren door effecten op beschermde natuurwaarden. Hierbij kan worden volstaan met het uitvoeren van de toets opgenomen in paragraaf 2.1 van deze leidraad. In het bestemmingsplan dient minimaal opgenomen te zijn dat deze uitvoerbaarheidstoets voorafgaand aan de ontwikkeling zal worden uitgevoerd.

3. TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN BIJ GEDRAGSREGELS

In dit hoofdstuk worden de taken en verantwoordelijkheden beschreven bij zowel klein- als grootschalige ontwikkelingen (paragraaf 3.1 & 3.2) en bij beheer groenvoorzieningen (paragraaf 3.3), van initiatieffase tot uitvoering en evaluatie.

3.1 KLEINSCHALIGE ONTWIKKELINGEN - TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

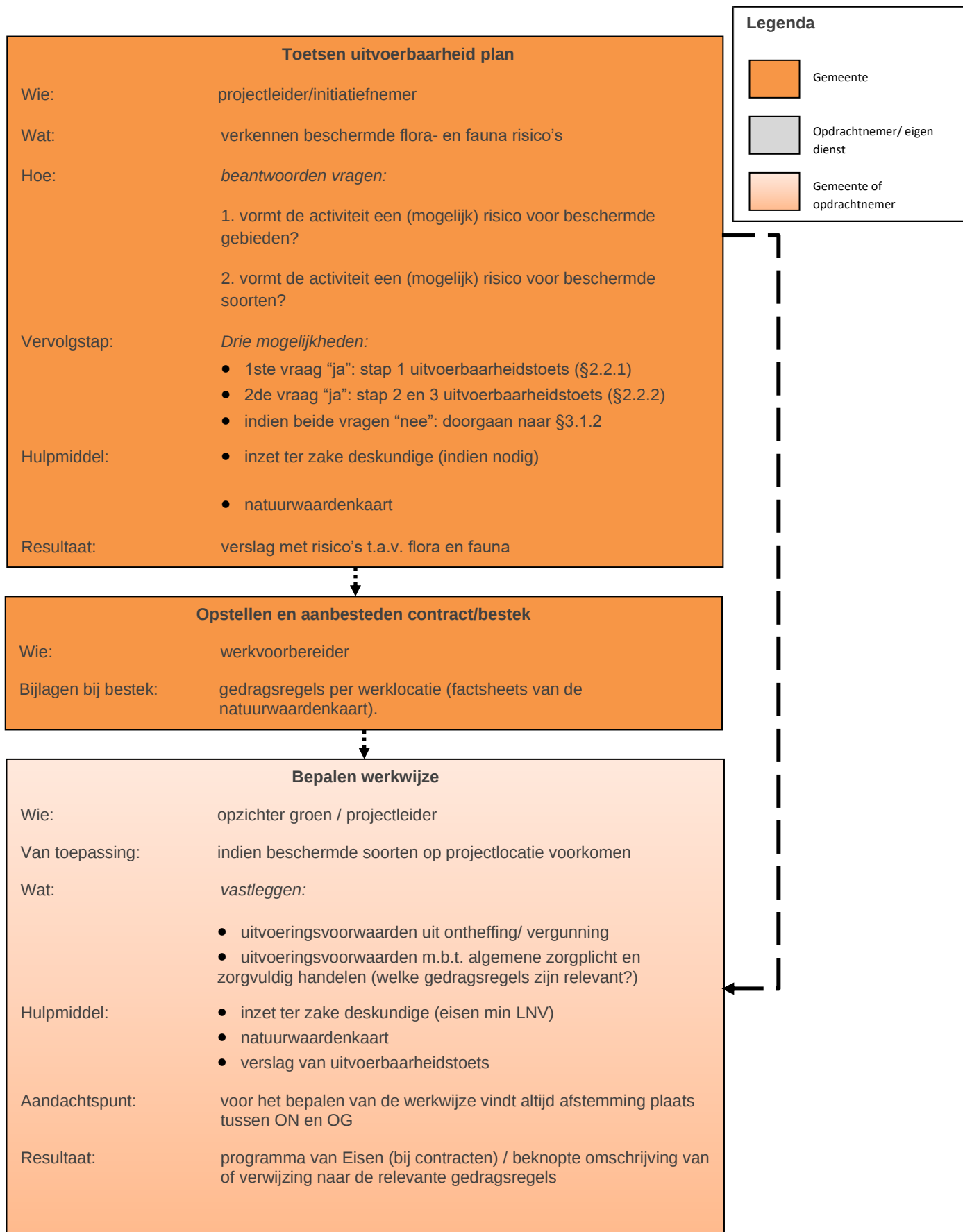
Deze paragraaf beschrijft welke stappen moeten worden doorlopen bij een kleinschalige ruimtelijke ontwikkeling. Uitgangspunt hierbij is dat de gemeente initiatiefnemer is en eindverantwoordelijk voor de uitvoering. Indien een andere partij dan de gemeente initiatiefnemer is, bijvoorbeeld een burger die een rij bomen kapt, dan heeft de gemeente alleen een rol als vergunningverlener (zie hoofdstuk 2).

Taken en verantwoordelijkheden van de gemeente en opdrachtnemer worden in deze paragraaf schematisch weergegeven. Uit de schema's is af te lezen wat er op welk moment moet gebeuren en wie daar een taak in heeft. Afhankelijk van de fase waarin een project zich bevindt worden de volgende subparagrafen geraadpleegd:

- Initiatieffase (paragraaf 3.1.1);
- Uitvoering (paragraaf 3.1.2).

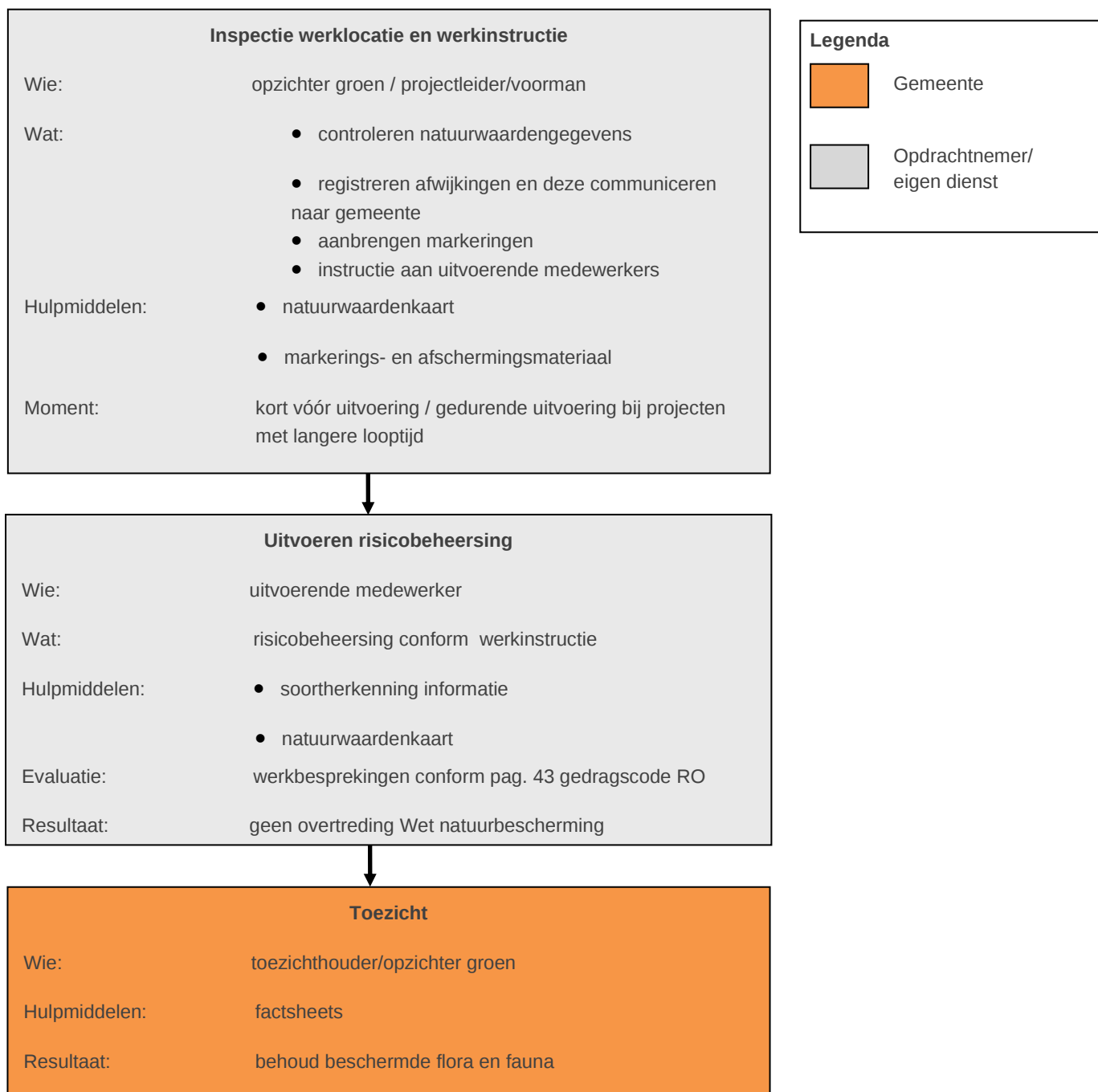
3.1.1 Initiatieffase

In de initiatieffase heeft de gemeente de verantwoordelijkheid om een eerste toets uit te voeren of de geplande ontwikkeling mogelijk negatieve gevolgen heeft voor beschermde flora en fauna. Indien blijkt dat ontheffings- en/of vergunningsaanvragen benodigd zijn, wordt een ter zake deskundige ingeschakeld. Indien de uitvoering van de activiteit wordt vastgelegd in een contract, dan legt de opdrachtnemer in overleg met de gemeente haar werkwijze vast in de vorm van een Programma van Eisen. Wanneer geen sprake is van een contract, bepaalt de gemeente de werkwijze en overlegt deze met de opdrachtnemer/ eigen buitendienst. De werkvoorbereider van de gemeente/uitvoerende partij geeft in een beknopte werkomschrijving aan de uitvoerende partij aan welke gedragsregels relevant zijn voor het betreffende werk.

3.1.2 Uitvoering

De volgende stappen worden tijdens de uitvoeringsfase doorlopen om risico's ten aanzien van flora en fauna te beheersen.

3.2 GROOTSCHALIGE ONTWIKKELINGEN - TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Deze paragraaf beschrijft welke stappen moeten worden doorlopen bij een grootschalige ruimtelijke ontwikkeling, van planvorming tot uitvoering. De gemeente kan ervoor kiezen een projectspecifieke aanpak te hanteren met betrekking tot de Wet natuurbescherming, of de aanpak zoals beschreven in deze paragraaf te volgen. Indien voor een projectspecifieke aanpak gekozen wordt kan deze paragraaf wel worden gebruikt als richtlijn voor wat er, door wie, in welke fase moet gebeuren.

Uitgangspunt bij het opstellen van deze paragraaf is dat de gemeente initiatiefnemer is en verantwoordelijk voor de directievoering. Indien een andere partij dan de gemeente initiatiefnemer is en/ of de verantwoordelijke is voor directievoering, dan heeft de gemeente alleen een rol als vergunningverlener en bij de eventuele wijziging of herziening van het bestemmingsplan (zie hoofdstuk 2).

Taken en verantwoordelijkheden van de gemeente en opdrachtnemer worden schematisch weergegeven. Afhankelijk van de fase waarin een project zich bevindt worden de volgende subparagrafen geraadpleegd:

- planvorming (paragraaf 3.2.1)
- opstellen contract & aanbesteding (paragraaf 3.2.2)
- werkvoorbereiding (paragraaf 3.2.3)
- uitvoering & evaluatie (paragraaf 3.2.4).

3.2.1 Planvorming

In de fase van planvorming heeft de gemeente (opdrachtgever) de verantwoordelijkheid om een eerste toets uit te voeren of de geplande ontwikkeling mogelijk negatieve gevolgen heeft voor beschermde flora en fauna en natuurwaarden. Dit gebeurt bij grootschalig ruimtelijke ontwikkelingen altijd onder begeleiding van een ter zake deskundige (conform eisen min. LNV). Het is mogelijk dat hieruit eisen voortvloeien waarmee de ontwerpende partij rekening moet houden.

Ook ten behoeve van de eventuele wijziging of herziening van een bestemmingsplan is het van belang om in een zo vroeg mogelijk stadium te weten welke beschermde soorten op locatie voorkomen en hoe hiermee moet worden omgegaan. In een bestemmingsplan mogen namelijk geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt worden waarvan op voorhand duidelijk is dat deze op bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden of op beschermde planten en dieren. Daartoe moeten ruimtelijke plannen al in een vroeg stadium beoordeeld worden op de haalbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving.

Door het uitvoeren van de uitvoerbaarheidstoets wordt de haalbaarheid van het plan ten aanzien van natuurwetgeving getoetst en wordt tevens duidelijk welke eventuele maatregelen (bijvoorbeeld aanpassingen in het ontwerp) getroffen moeten worden om schade aan beschermde plant- en diersoorten te voorkomen.

Uitvoeren uitvoerbaarheidstoets	
Wie:	planvormer/ projectleider
Wat:	verkennen risico's t.a.v. beschermde flora- en fauna
Hoe:	doorlopen schema § 2.1
Moment:	bij aanvang project
Hulpmiddel:	- Natuurwaardenkaart met factsheets - inzet ter zake deskundige (conform eisen min. LNV) - bij ontheffingsaanvraag: Kennisdocumenten BIJ12 (2017)
Resultaat:	verslag met risico's t.a.v. flora en fauna en mogelijk nader onderzoek en vergunning- / ontheffingsaanvraag

Legenda

IBKW

Gemeente
en IBKW

Ontwerp afstemmen op beschermde flora & fauna	
Wie:	planvormer/ projectleider
Wat:	beperken schade aan (beschermde) natuur in ontwerp
Moment:	parallel aan eventuele bestemmingsplanprocedure
Hulpmiddel:	inzet ter zake deskundige
Resultaat:	plan afgestemd op flora en fauna risico's

3.2.2. Opstellen contract & aanbesteding

In deze fase wordt het contract opgesteld en aanbesteed. Indien wenselijk worden gunningscriteria geformuleerd voor een goede omgang met flora en fauna en natuurwaarden.

Opstellen bestek/ contract	
Wie:	werkvoorbereider (evt in samenwerking met gemeente)
Wat:	doorvertaling van risico's flora en fauna naar bestek
Moment:	voor aanbesteding
Hulpmiddelen:	• advies ter zake deskundige • Natuurwaardenkaart
Resultaat:	bestek/contract waarin eisen Wet natuurbescherming / overige natuurwetgeving zijn opgenomen

Legenda

3.2.3. Werkvoorbereiding

In deze fase wordt het werk voorbereid ten aanzien van mogelijk voorkomende beschermde flora en fauna. De gemeente kan ervoor kiezen een plan van aanpak 'uitvoeringsfase' beschikbaar te stellen maar kan ook van de opdrachtnemer verlangen dit te doen. In het plan van aanpak 'uitvoeringsfase' wordt beschreven op welke manier wordt omgegaan met risico's ten aanzien van beschermde flora en fauna. Een hulpmiddel hierbij is het plan van aanpak 'ontwerpfase' opgenomen in bijlage 1.

Bij het opstellen van het plan van aanpak 'uitvoeringsfase' voor grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen moet altijd een ter zake deskundige worden betrokken. De gedragsregels die in de natuurwaardenkaart per werklocatie zijn uitgewerkt, kunnen hierbij als hulpmiddel worden gebruikt. Veelal zal het bij grootschalige ontwikkelingen gaan om verschillende omvangrijke of complexe werklocaties, terreintypen en werkzaamheden. Een ter zake deskundige is nodig om de werkwijze op maat te maken voor het project en dit te verwerken in een Plan van Aanpak 'uitvoeringsfase'.

Inlichten ON m.b.t. uit te voeren werk	
Wie:	aanbesteder/directievoerder
Wat:	beschikbaar stellen: • natuurwaardenkaart • uitvoeringseisen uit ontheffing- / vergunning
Ter inzage:	• leidraad • factsheet betreffende werkgebied van natuurwaardenkaart
Moment:	bij opdracht of uiterlijk tijdens opstart bouwvergadering
Resultaat:	• gebiedskennis ON • overdracht gewenste aanpak Wnb • inzicht in beperkingen t.a.v. uitvoering werkzaamheden

Legenda	
	IBKW
	Gemeente en/of IBKW

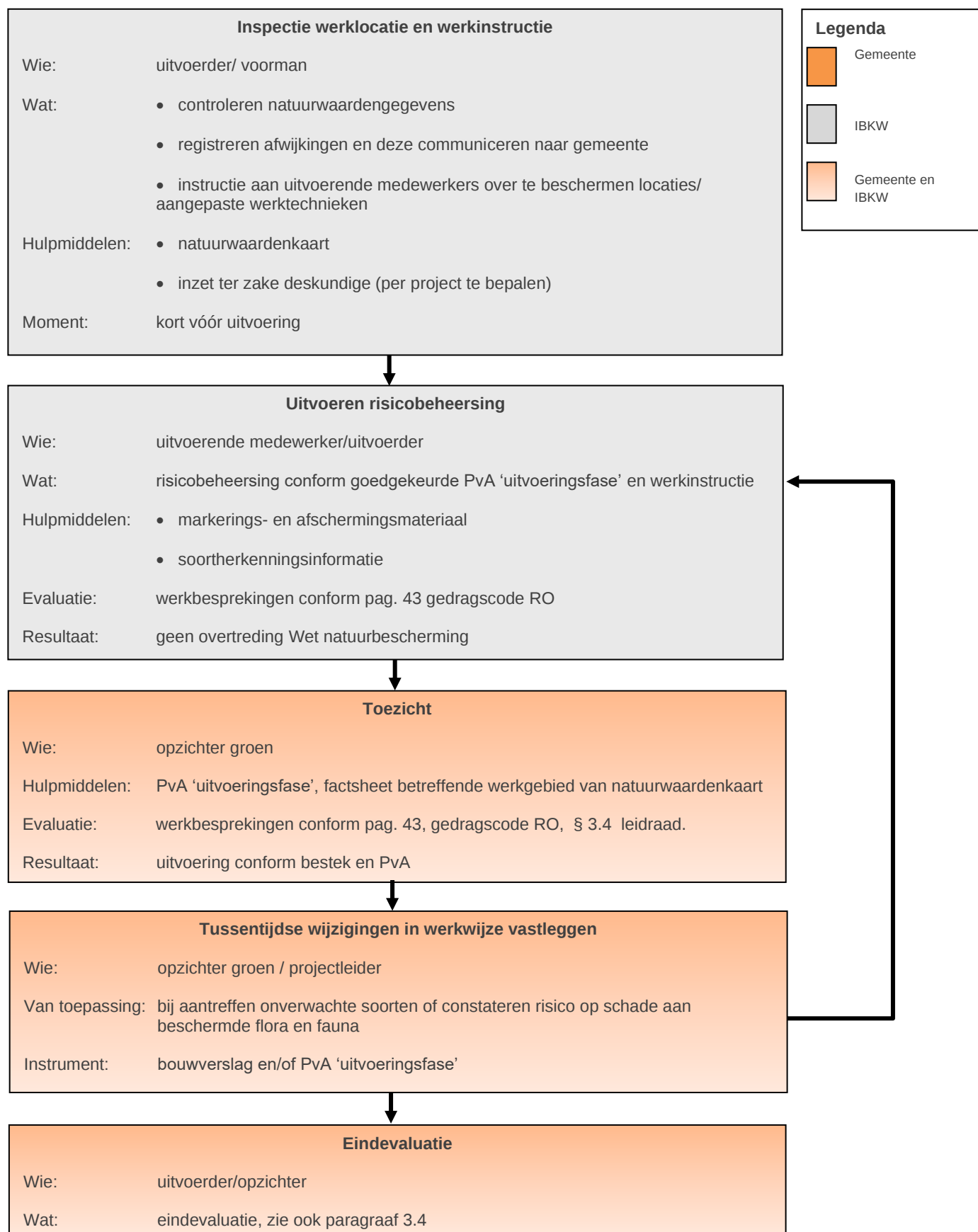
Bepalen risico's Wnb & wijze van beheersing	
Wie:	werkvoorbereider
Moment:	<i>welke risico's zijn er t.a.v. flora en fauna?</i> • welke activiteit betreft het, waar en wanneer? • welke beschermde soorten komen voor?
Hoe	• ziet de werklocatie/ het werkterrein eruit? <i>hoe wordt voldoende rekening gehouden met aanwezige beschermde flora en fauna?</i> • welke werkperiode? • welke werkrichting, materieel etc? • welke beschermende maatregelen?
Moment:	na opdracht of als onderdeel van de inschrijving
Hulpmiddelen:	• natuurwaardenkaart en factsheets • plan van aanpak 'ontwerpfase' (bijlage 1)
Resultaat:	risico's m.b.t. beschermde soorten vastgelegd in plan van aanpak 'uitvoeringsfase'

Goedkeuring / vaststelling plan van aanpak	
Wie:	directievoerder / toezichthouder
Moment:	uiterlijk 10 werkdagen na indienen, afwijking indien anders is overeengekomen
Resultaat:	definitief plan van aanpak 'uitvoeringsfase'

3.2.4 Uitvoering & evaluatie

De uitvoerder van de opdrachtnemer of de toezichthouder van de eigen dienst dient het Plan van Aanpak 'uitvoeringsfase' tot zich te nemen. Vervolgens worden de volgende stappen tijdens de uitvoeringsfase doorlopen om risico's ten aanzien van flora en fauna te beheersen.

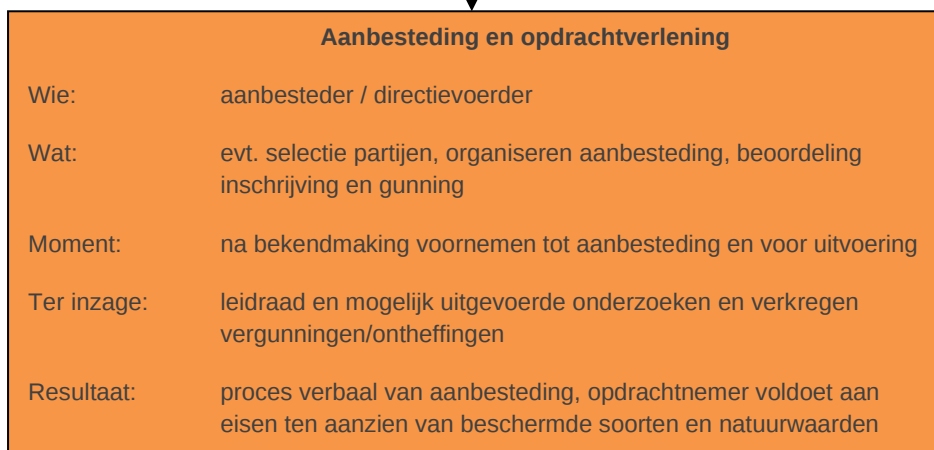
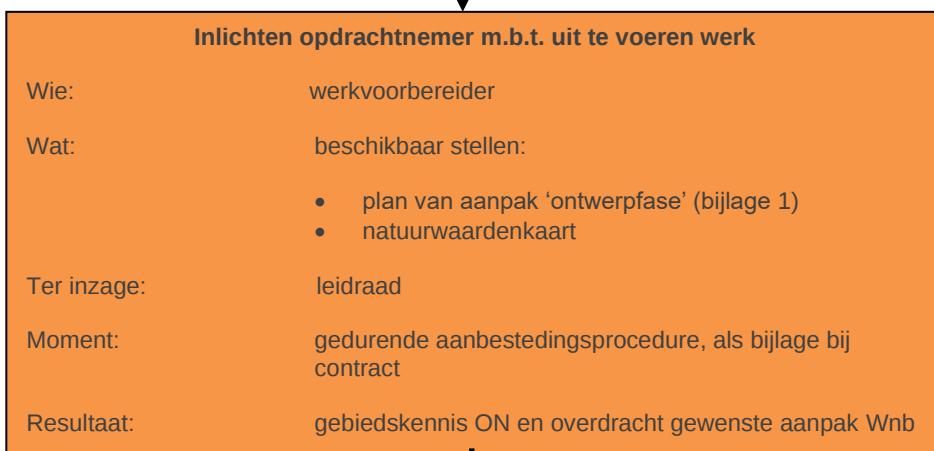
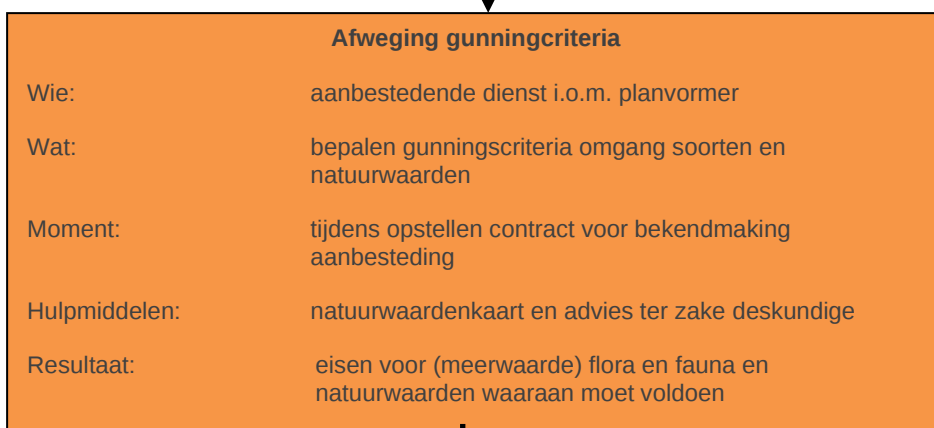
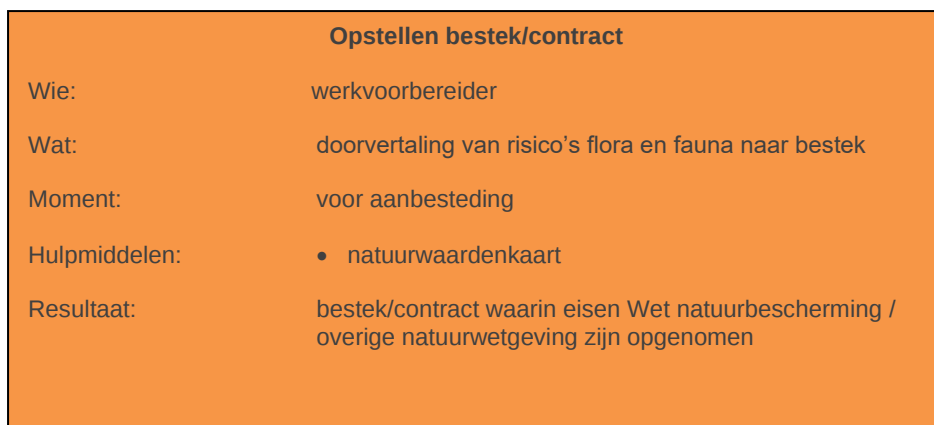
3.3 BEHEER GROENVOORZIENINGEN- TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

In deze paragraaf zijn de taken en verantwoordelijkheden van de gemeente en de opdrachtnemer schematisch weergegeven. Uit deze schema's is af te lezen wat er op welk moment moet gebeuren en wie daar een taak in heeft. Afhankelijk van de fase waarin een project zich bevindt worden de volgende paragrafen geraadpleegd.

- Bestekvoorbereiding en aanbesteding (paragraaf 3.3.1)
- Werkvoorbereiding (paragraaf 3.3.2)
- Uitvoering (paragraaf 3.3.3)

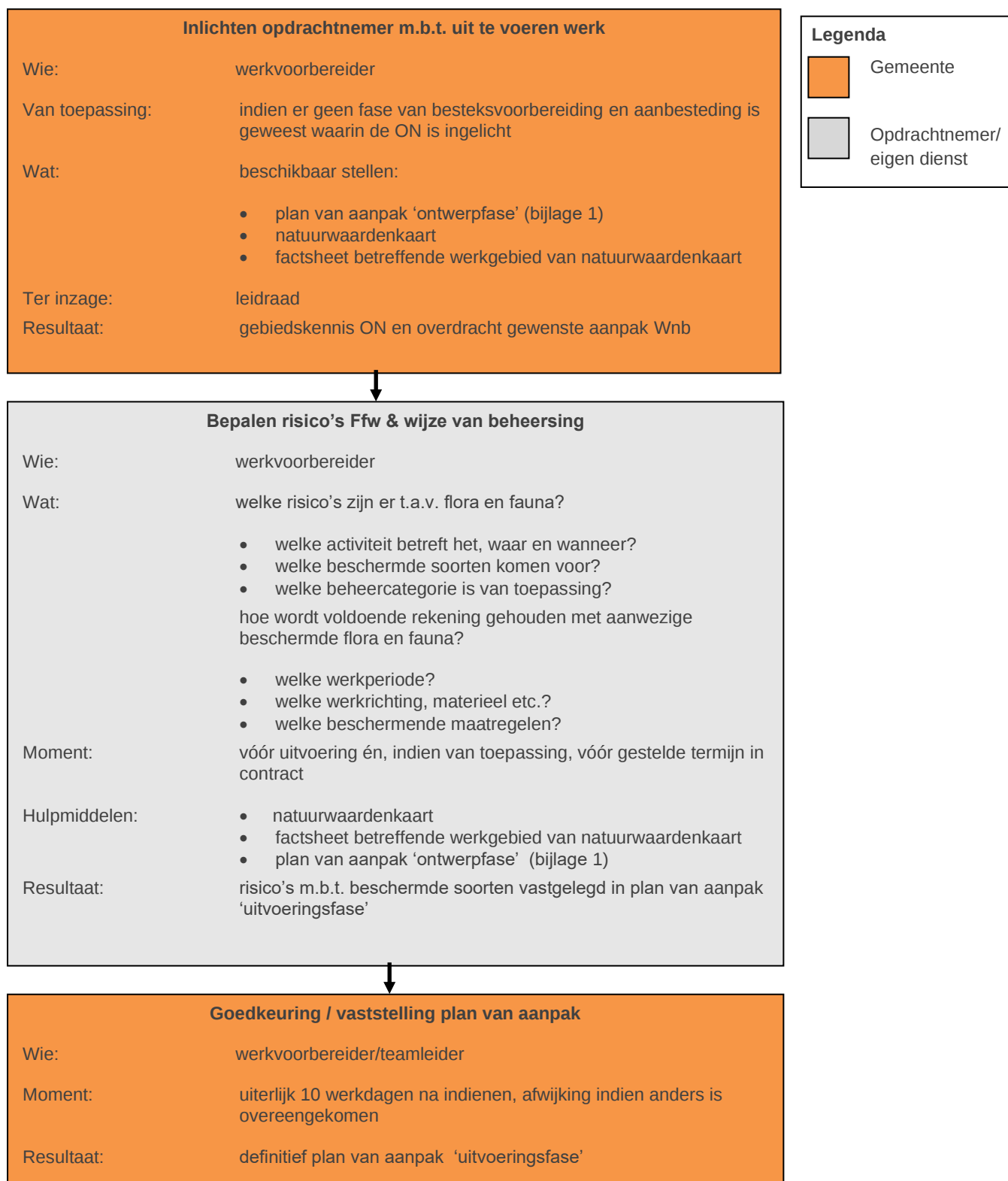
3.3.1 Bestekvoorbereiding en aanbesteding

Deze fase is alleen van toepassing indien sprake is van een overeenkomst tussen gemeente en opdrachtnemer/eigen dienst waarin de werkzaamheden beschreven staan (zoals een onderhoudsbestek of werkbeschrijving). Wanneer de uit te voeren werkzaamheden niet worden vastgelegd in een contract/overeenkomst, gaat een project van start in de fase van werkvoorbereiding (paragraaf 3.3.2) of uitvoering (paragraaf 3.3.3).

3.3.2 Werkvoorbereiding

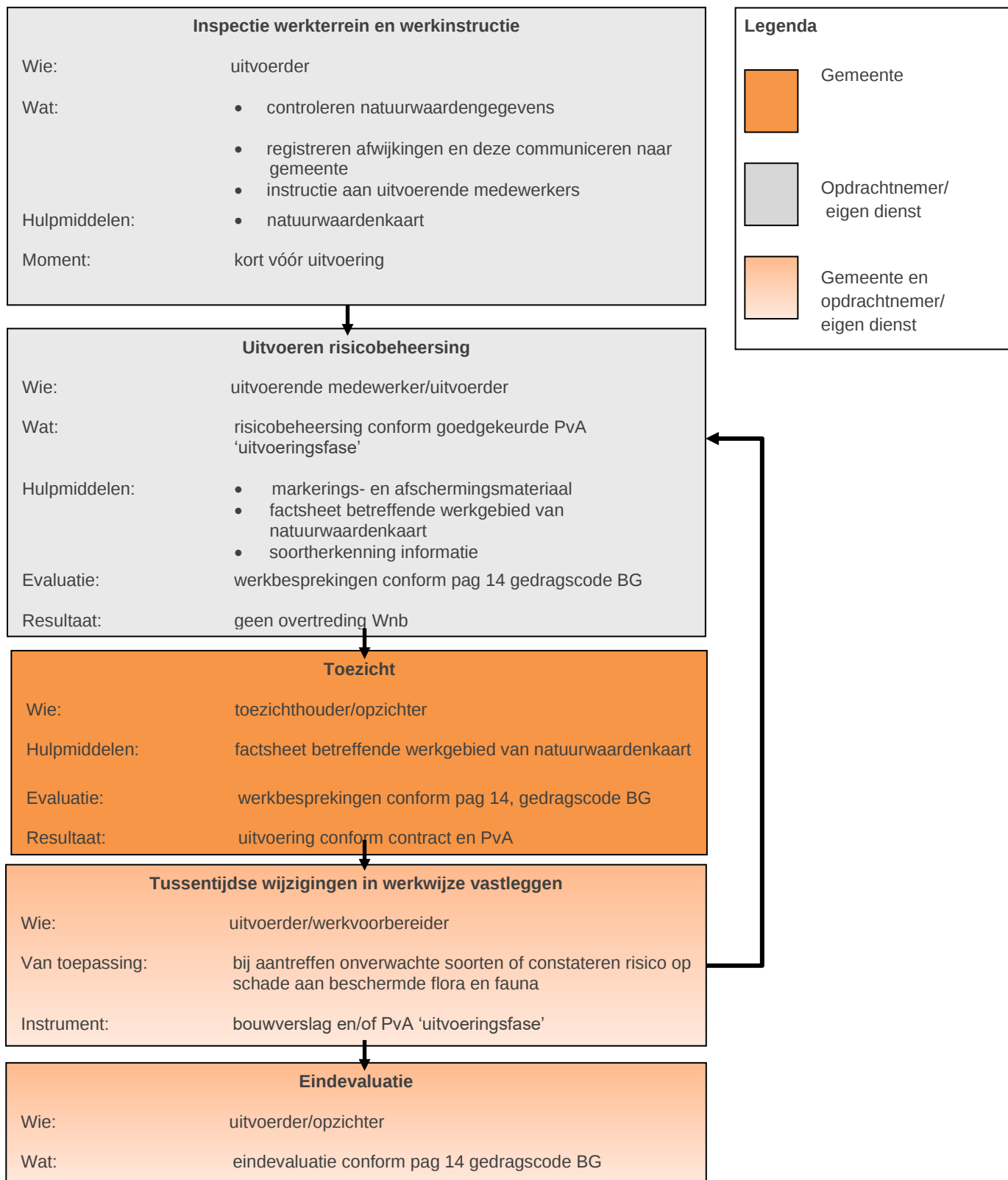
Tijdens de werkvoorbereiding wordt bepaald welke risico's ten aanzien van flora en fauna te verwachten zijn en hoe deze worden beheerst. Dit wordt vastgelegd in een plan van aanpak 'uitvoeringsfase'. Alvorens het plan van aanpak wordt opgesteld, moet de opdrachtnemer door de opdrachtgever zijn ingelicht over mogelijk aan te treffen beschermde flora en fauna. Indien dit niet reeds in de fase van 'bestekvoorbereiding en aanbesteding' heeft plaatsgevonden (bijvoorbeeld omdat er geen sprake is geweest van een aanbesteding), dan is dit een onderdeel van de werkvoorbereiding.

3.3.3 Uitvoering

Indien een Plan van Aanpak 'uitvoeringsfase' is opgesteld, dient de uitvoerder van de opdrachtnemer of de toezichthouder van de eigen dienst deze tot zich te nemen. Wanneer geen Plan van Aanpak 'uitvoeringsfase' is opgesteld (bij beheeractiviteiten van beperkte schaal) gaat men uit van de gedragsregels opgenomen in de factsheets.

Vervolgens worden de volgende stappen tijdens de uitvoeringsfase doorlopen om risico's ten aanzien van flora en fauna te beheersen.

3.4 ALGEMENE VEREISTEN

In de gedragscodes van soortbescherming voor gemeenten zijn algemene voorwaarden en eisen opgenomen die altijd gelden en/of van toepassing zijn. Onderstaand zijn deze uiteengezet.

Deskundigheid

Om het beleid en de wet omtrent natuurbescherming tijdens werken te waarborgen is het ten allen tijden belangrijk om de deskundigheid te waarborgen. Bij complexe projecten of bijzondere situaties is het aan te raden om een deskundig persoon in te schakelen die voldoet aan de eisen van het ministerie van LNV. Om de dagelijkse kennis te waarborgen kunnen mensen opgeleid worden tot drie verschillende niveaus. De volgende medewerkers van de uitvoerende partij dienen over een certificaat van een erkend opleidingsinstituut te beschikken:

- uitvoerend personeel (niveau 1, minimaal één per ploeg per werklocatie);
- opzichters/uitvoerders (niveau 2);
- werkvoorbereiders (niveau 3).

Indien geen certificaat van een erkend opleidingsinstituut kan worden overlegd dient een door LNV erkend deskundige te worden ingezet voor voorbereiding en/of begeleiding van het werk. Het ministerie beschrijft de eis van een deskundige als volgt:

“Onder een ecologische deskundige verstaan we iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten. Deze persoon heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis.”

Inspectie werkterrein & werkinstructie

Voor de uitvoering van beheerwerkzaamheden moet het werkterrein worden geïnspecteerd op aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Een medewerker (met minimaal niveau 1, bij voorkeur niveau 2) controleert daartoe de verstrekte natuurwaardegegevens (opgenomen op de natuurwaardenkaart) in het werkterrein en meldt afwijkingen bij de OG.

Vervolgens instrueert de uitvoerder het uitvoerende personeel over:

- a. aanwezige te beschermen locaties;
- b. aangepaste werktechnieken i.v.m. zorgvuldig handelen.

Tijdens de werkinstructie maakt de uitvoerder duidelijk aan de uitvoerend medewerkers met welke beschermde soorten rekening dient te worden gehouden en op welke wijze. Daarbij kan de uitvoerder gebruik maken van de volgende hulpmiddelen:

- foto's van de beschermde soorten of herkenningskaarten;
- een kaart of tekening met daarop aangegeven de locaties van de soorten en/of beschermingszones;
- concrete beschrijving op papier van de benodigde technieken/maatregelen.

Bij onduidelijkheid/twijfels bij uitvoerende medewerkers over beschermingszones en werktechnieken in relatie tot flora en fauna, wordt de uitvoerder geraadpleegd.

Werkbesprekingen & eindevaluatie

Tijdens bouwvergaderingen vindt evaluatie plaats over flora en fauna, door dit als vast besprekingspunt te agenderen. Daarnaast wordt de opdracht besloten met een eindevaluatie ter verbetering van het werkproces.

Onderstaande schema's geven weer welke punten tijdens de werkbesprekingen en eindevaluatie ten minste aan bod komen ten aanzien van flora en fauna.

Werkbesprekingen

Te bespreken onderwerpen:

- Zijn de beschermende maatregelen conform Plan van Aanpak of afspraak uitgevoerd?
- Functioneren de beschermende maatregelen naar behoren?
- Wordt invulling gegeven aan zorgvuldig handelen?

Legenda

	Gemeente en opdrachtnemer/
eigen dienst |
|---|--|

Eindevaluatie

Te bespreken onderwerpen:

- Zijn er verbeterpunten voor het plan van aanpak en werkwijze van de uitvoering?
- Is er voldoende deskundigheid binnen de organisatie beschikbaar?
- Hoe is de informatie-uitwisseling tussen de verschillende partijen verlopen; zijn er verbeterpunten?

4. BEHEER VAN GEGEVENS

4.1 ACTUELE NATUURWAARDENGEGEVENS

De gemeente dient in het kader van de gedragscode soortbescherming voor gemeenten soortverspreidingsgegevens en beschermde natuurgebieden op kaart beschikbaar te hebben. Deze gegevens zijn benodigd om een gedegen risicoanalyse ten aanzien van flora en fauna te kunnen maken.

Voor de gemeente is een natuurwaardenkaart opgesteld waarop alle relevante natuur wordt beschreven, en hoe hier mee om te gaan. Omdat hier niet de exacte verblijfplaatsen van (beschermde) flora- en fauna in staan beschreven is dit een robuuste kaart. Binnen de gemeente zijn namelijk de geschikte locaties voor de beschermde soorten in kaart gebracht waardoor bij het raadplegen van de kaart altijd de mogelijk voorkomende soorten worden vermeld binnen het werkgebied.

4.2 GEGEVENSBEHEER

De Natuurwaardenkaart is een momentopname. De verspreiding van beschermde soorten is tenslotte niet permanent vastgelegd. Het kan dus voorkomen dat op de Natuurwaardenkaart voor een bepaald werkgebied niet alle beschermde soorten zijn vermeld, zodoende kan tijdens werkzaamheden een onverwachte beschermde soort worden aangetroffen. Aan de gemeente is het de taak om de verspreidingsgegevens te beheren. Omdat de kaart op gebiedsniveau is ingevuld is de kaart minder gevoelig voor verandering in gebieden. Echter kan het voorkomen dat in de gemeente nieuwe soorten gaan vestigen die nog niet in deze kaart zijn opgenomen. In een dergelijk geval doet de gemeente er goed aan om deze soort op te nemen op de natuurwaardenkaart en de bijbehorende factsheet(s).

Bij langlopende ruimtelijke ontwikkelingsprojecten kan het risico ontstaan dat in het begin van de planvorming geen beschermde soorten aanwezig zijn op de projectlocatie, maar wanneer het plan klaar is zich beschermde soorten hebben gevestigd. Daarom moet altijd vóór de realisatie van een project door de gemeente worden bekeken of de verspreidingsgegevens welke gebruikt zijn ten tijde van de planvorming (zoals een gericht soortenonderzoek) niet gedateerd zijn geraakt. Als houdbaarheidsduur voor soortinformatie hanteert het ministerie van LNV voor beschermde soorten maximaal 3 jaar².

Daarnaast vindt voor de daadwerkelijke uitvoering (bij zowel beheerwerkzaamheden als ruimtelijke ontwikkelingen) nog een laatste controle plaats op in gebruik zijnde vaste rust en verblijfplaatsen.

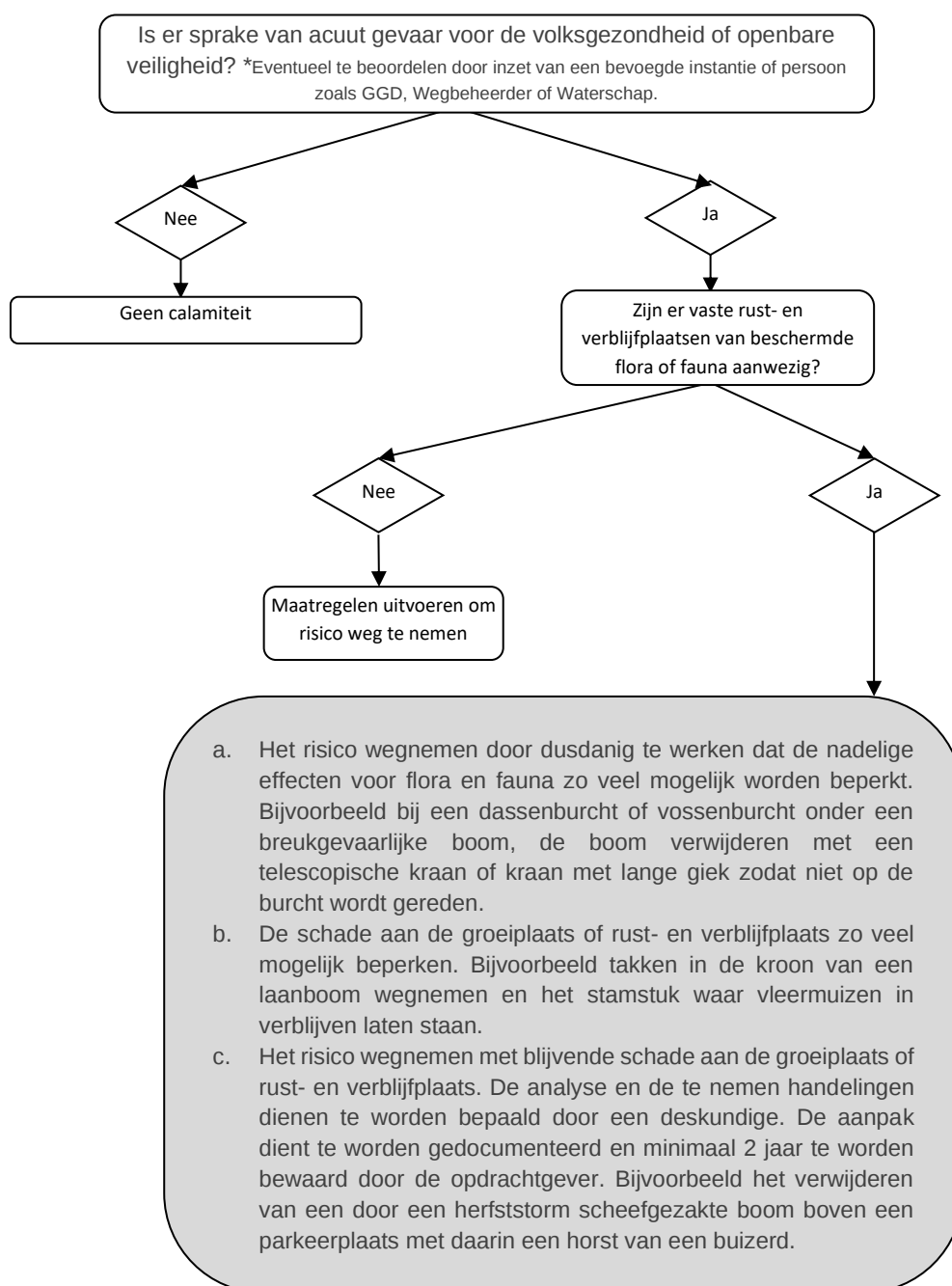
² Dit betekent dat het gebied eens per drie jaar moet worden onderzocht op beschermde soorten of moet worden geactualiseerd met soortverspreidingsgegevens van anderen. Dit kunnen ook soortwaarnemingen zijn van langer dan 3 jaar geleden wanneer verwacht wordt dat deze soorten mogelijk nog in het gebied voorkomen maar in de afgelopen jaren niet meer zijn waargenomen.

5. OMGANG MET CALAMITEITEN

Calamiteiten zijn onvoorziene omstandigheden waarbij sprake is van gevaarstelling voor de volksgezondheid of veiligheid. Bij het oplossen van calamiteiten kan een knelpunt ontstaan met het belang van soortbescherming. Hierdoor kunnen zich situaties voordoen waarbij door calamiteitenbestrijding de regels uit de gedragscode (tijdelijk) niet kunnen worden nageleefd. Voorbeelden van calamiteiten waarbij veiligheid of volksgezondheid in het geding komt:

- gebroken takken die na een storm nog in een boom met in gebruik zijnde vogelnesten hangen;
- acuut instabiele bomen met vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen;
- instabiele delen van gebouwen of constructies met vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen of jaarrond beschermde nesten van vogels.

De opdrachtnemer dient calamiteiten altijd direct aan de gemeente te melden en de benodigde handelingen in overleg af te stemmen. Bij vermeende calamiteiten dient gehandeld te worden volgens onderstaand stappenplan.

BIJLAGE 1 PLAN VAN AANPAK, ONTWERPFASE

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	29
1.1	Plan van aanpak 'ontwerpfase'	29
1.2	Ligging van het werk	29
1.3	Opdrachtschrijving	29
1.4	Betrokken partijen	29
2	INVENTARISATIE EN REGISTRATIE	31
2.1	Inventarisatie en registratie	31
2.2	Te inventariseren en registreren gegevens	31
2.3	Wijze van registreren	32
3	RISICO'S TEN AANZIEN VAN FLORA EN FAUNA	33
3.1	Risico's vanuit soortbescherming	34
3.2	Risico's vanuit gebiedsbescherming	34
4	RISICOBEBEHEERSING	35
4.1	Maatregelen t.b.v. soortbescherming	35
4.2	Maatregelen t.b.v. gebiedsbescherming	36
4.3	Organisatie	36
5	COMMUNICATIE & EVALUATIE	37

1 INLEIDING

1.1 PLAN VAN AANPAK 'ONTWERPFASE'

Dit plan van aanpak is een bijlage van de Leidraad flora en fauna. Middels dit plan van aanpak wordt invulling gegeven aan het werken conform de gedragscode 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting' en/ of 'beheer groenvoorzieningen'. Het primaire doel van deze gedragscodes is het voorkomen of tot een minimum beperken van schade en verstoring aan beschermde flora en fauna. De gedragscodes geven richtlijnen hoe zorgvuldig te handelen bij voorbereidende en uitvoerende werkzaamheden.

Het voor u liggende Plan van Aanpak 'ontwerpfase' moet worden gezien als een handreiking met suggesties voor het opstellen van het Plan van Aanpak 'uitvoeringsfase'.

Het definitieve Plan van Aanpak 'uitvoeringsfase' dient op basis van dit voorstel en conform het bestek opgesteld te worden door de opdrachtnemer. Deze dient te beschrijven hoe er tijdens de duur van het project zorgvuldig met flora en fauna wordt omgegaan en hoe de kwaliteit van die handelingen wordt gewaarborgd. Het PvA 'uitvoeringsfase' is een dynamisch document dat op de werklocatie aanwezig dient te zijn.

1.2 LIGGING VAN HET WERK

@@ Bondige duidelijke uitleg van de locatie (wat voor elementen, gebouwen, groen elementen zijn aanwezig en wat is de huidige functie van het terrein).

@@ Behandel of er bijzondere gebieden in of in de nabijheid van het gebied liggen (Natura 2000, EHS, Beschermde Natuurmonumenten, overige (waardevolle) natuurgebied of landgoederen)

@@ Verduidelijk bovenstaande eventueel met een kaartje of foto.

1.3 OPDRACHTOMSCHRIJVING

Het werk betreft de uitvoering van werkzaamheden voor het beheer van de groenvoorzieningen in de gemeente Krimpen aan den IJssel, conform de gedragscode 'Beheer groenvoorzieningen' (BG), dan wel het realiseren van ruimtelijke ontwikkelingen conform de gedragscode 'Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting' (RO).

@@ besteksnummer en korte omschrijving van het werk.

@@ welke gedragscode is van toepassing

1.4 BETROKKEN PARTIJEN

1.4.1 Opdrachtgever

Gemeente Krimpen aan den IJssel
Dienst Openbare Werken
Bezoekadres: Stormsweg 11
Postadres: 2921 LZ Krimpen aan den IJssel
Telefoon: +31 (0)180 530730
Contactpersoon: Dhr. F. Versteegh

1.4.2 Directie/Toezichthouder(s)

Voor de uitvoering van het werk zal de opdrachtgever aan de opdrachtnemer mededelen wie als directie zal optreden.

1.4.3 Samenstellers plan van aanpak 'ontwerpfase'

Idverde B.V.
Bezoekadres: Willemsplein 2, 's- Hertogenbosch
Postadres: 5211 AK 's- Hertogenbosch

Telefoon: 073- 205 11 00
E-mail: advies@idverde.nl
Contactpersoon: Dhr. W. C.J. van Heerewaarden

Gemeente Krimpen aan den IJssel
Dienst Openbare Werken
Bezoekadres: Stormsweg 11
Postadres: 2921 LZ Krimpen aan den IJssel
Telefoon: +31 (0)180 530730
Contactpersoon: Dhr. F. Versteegh

1.4.4 Samenstellers plan van aanpak 'uitvoeringsfase' (opdrachtnemer)

Het in acht nemen van het PvA, het afstemmen van de werkzaamheden en de planning dient tijdens de uitvoeringsfase te worden verzorgd door de opdrachtnemer van bestek: xxxxx.

naam

adres

postcode en plaats.....

tel

fax

contactpersoon

2 INVENTARISATIE EN REGISTRATIE

2.1 INVENTARISATIE EN REGISTRATIE

Tijdens de werkzaamheden wordt aandacht besteed aan inventarisatie en registratie. Dit gebeurt, wanneer nodig (bijvoorbeeld in broedseizoen), tijdens visuele inspecties voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden en tijdens de uitvoering van werkzaamheden (registratie).

@@ door opdrachtnemer projectspecifiek uit te werken en aan te vullen.

2.2 TE INVENTARISEREN EN REGISTREREN GEGEVENS

In de Natuurwaardenkaart bevindt zich informatie over de voorkomende beschermde soorten flora en fauna in de gemeente Krimpen aan den IJssel. Deze gegevens dienen in het werkgebied te worden gecontroleerd en locaties worden zo nodig gemarkeerd en afgeschermd. Wanneer afwijkingen van de beschikbaar gestelde verspreidingsgegevens worden ontdekt (zoals nieuwe locaties met beschermde soorten) moeten deze worden door gecommuniceerd naar de gemeente. Het is belangrijk om onderscheid te maken in tijdelijke en permanente verblijfplaatsen. Tijdelijke verblijfplaatsen kunnen bijvoorbeeld worden ontzien tijdens het werk door buiten de actieve periode het werk uit te voeren. Voor permanente verblijven moet een andere aanpak worden gehanteerd, bijvoorbeeld het creëren van een bufferzone rondom het verblijf zodat deze niet verstoord wordt.

Er is informatie nodig over het voorkomen van de volgende soorten/vaste rust- en verblijfplaatsen:

Vaste rust- en verblijfplaatsen, permanent in gebruik (VRV-P)

Deze soorten bevinden zich op vaste locaties, welke jaarrond in gebruik zijn.

- Groeiplaatsen van beschermde planten
- Konijnenholen
- Huismusnesten
- Nest of holle boom in gebruik door uilen en spechten
- Beverburchten

Vaste rust- en verblijfplaatsen, tijdelijk in gebruik (VRV-T)

- Migratiezones amfibieën (voorjaarstrek);
- Paaiplaatsen vissen
- Horsten van roofvogels (o.a. buizerd en havik)
- Ooievaarsnest
- Holle boom of nestkast in gebruik door uilen (zoals bosuil) of torenvalk
- Nestlocaties van oeverzwaluw (zanddepot met stijlwallen, oever, zijkanten van afgraving)
- Nestpijp van ijsvogel (steile oever, boomkluif)
- Kolonie van reigers, kauwen, roeken
- Vleermuisbomen
- Winterrustplaatsen van amfibieën (o.a. houtstapels, liggend dood hout en composthopen)

Tijdelijke rust- en verblijfplaatsen (TRV)

Deze soorten hebben geen vaste locaties maar verblijven veelal wel in concentratiegebieden. Deze concentratiegebieden dienen inzichtelijk te worden gemaakt.

- Egel, hazen, wezels, bunzingen, muizen
- Nestconcentraties van de meeste vogels (o.a. eenden en zangvogels)
- Winterrustplaatsen van watervogels

2.3 WIJZE VAN REGISTREREN

De gegevens dienen tijdens de bouwvergadering aan de hand van het bij het bestek gevoegde waarnemingenformulier (of bijlage 4 van de leidraad) aangeleverd te worden aan de gemeente. De gemeente dient aan te geven of waargenomen soorten ook op kaart moeten worden weergegeven.

3 RISICO'S TEN AANZIEN VAN FLORA EN FAUNA

Op het gebied van natuurbescherming wordt onderscheid gemaakt tussen twee niveaus: gebiedsbescherming en soortbescherming. Deze twee niveaus zijn in verschillende hoofdstukken van de Wet natuurbescherming beschreven, Gebiedsbescherming (N2000- gebieden) in hoofdstuk 2 en soortenbescherming in hoofdstuk 3. Onderstaand worden in paragraaf 3.1. de risico's in het kader van soortbescherming bepaald en in paragraaf 3.2 de risico's ten aanzien van gebiedsbescherming.

Door de gemeente moet worden aangegeven:

- of met dit Plan van Aanpak wordt gewerkt of dat ten behoeve van de bescherming van specifieke soorten of gebieden een werkplan is gewenst. Voor beheeractiviteiten en veelvoorkomende kleinschalige RO projecten (zoals het kappen van een boom, het omvormen van een heestervak of het vervangen van beschoeiing) wordt voor het analyseren van risico's gebruik gemaakt van dit Plan van Aanpak, tenzij complexe risico's worden verwacht. Voor grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen is het opstellen van een werkplan aanbevelenswaardig. Onderwerpen die in een werkplan naar voren dienen te komen zijn:
 - werkzaamheden en globale planning;
 - uitvoeringseisen ontheffing/ vergunning Wet natuurbescherming;
 - te nemen maatregelen;
 - afstemming en communicatie tussen betrokken partijen;
 - onverwachte soorten.
- of voor dit bestek/project risico's gelden met betrekking tot de gebiedsbescherming;
- of en welke uitvoeringseisen er worden gesteld vanuit de ontheffing in het kader van de soortenbescherming of/ en de vergunning in het kader van de gebiedsbescherming;

3.1 RISICO'S VANUIT SOORTBESCHERMING

Risico's ten aanzien van de voorkomende beschermde flora en fauna, worden in onderstaande tabel weergegeven. De exacte locaties worden verduidelijkt met een kaartje.

@@In het licht grijs zijn voorbeelden aangeduid.

@@Raadpleeg de volgende bronnen voor het bepalen van de risico's:

Geplande maatregelen	Soort	Locatie	Functie locatie voor soort	Risico/ gevolg
Zorgplicht				
dempen watergang	bittervoorn	buitengebied	paaiplaats	vernietiging, blijvend zonder herstelmogelijkheden
Nationaal beschermde soorten				
Graafwerkzaamheden t.b.v. vervangen nutsvoorzieningen	Wolfskers	Bermen	groeiplaats	vernietiging, blijvend zonder herstelmogelijkheden
Habitatrichtlijnsoorten				
maaien oeverzone	Bever	Wateren en oevers	verblijfplaats	Verstoren of vernietigen verblijfplaats
Jaarrond beschermde vogelnesten				
slopen v.e. gebouw	gierzwaluw	boerderij te midden van het geplande landgoed	permanente vaste rust- en verblijfplaats	verstoring en/ of vernietiging, blijvend zonder herstelmogelijkheden

- Natuurwaardenkaart met bijbehorende factsheets

3.2 RISICO'S VANUIT GEBIEDSBESCHERMING

@@ Alleen invullen indien er sprake is van grootschalige ruimte ontwikkeling (externe negatieve effecten op beschermde gebieden)

@@ Neem de eisen vanuit de vergunning die in het kader van de gebiedsbescherming is aangevraagd op zodat op basis hiervan de juiste maatregelen kunnen worden getroffen.

@@ Raadpleeg in geval van Natura 2000 gebieden het beheerplan van het betreffende gebied, waarin normen zijn opgenomen voor welke factoren en in welke mate het gebied gevoelig is. Indien het beheerplan niet beschikbaar is kan hiervoor ook de effectenindicator op de website van het ministerie geraadpleegd worden (www.rijksoverheid.nl). Hier kan bekeken worden wat is de gevoeligheid van een soort/habitatype voor verschillende storingsfactoren. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om:

Geluidsnormen
Verzilting
Vernatting

Lichtvervuiling
Verontreiniging
Vermesting

Verdroging
Depositie

4 RISICOBEBEERSING

In dit hoofdstuk worden acties vanuit zorgvuldig handelen en het nemen van beschermende maatregelen beschreven, die volgen uit de risico's zoals geanalyseerd in hoofdstuk 3.

@ Raadpleeg leidraad, gedragscode en eventuele ontheffingen of vergunningen voor het bepalen van acties t.a.v. mitigeren, compenseren en zorgvuldig handelen. Compenseren is alleen van toepassing bij ruimtelijke ontwikkelingen.

4.1 MAATREGELLEN T.B.V. SOORTBESCHERMING

In onderstaande tabel wordt per werkzaamheid weergegeven welke mitigerende maatregelen en/ of compenserende maatregelen worden getroffen. Mitigerende maatregelen bestaan uit zorgvuldig handelen en het treffen van beschermende maatregelen. Bij compenseren betreft het bijvoorbeeld het inrichten van een vervangende verblijfplaats.

ON Werkzaamheden opdrachtnemer (aannemer)

OG Werkzaamheden opdrachtgever/ directie

EC Inzet ter zake deskundige

Geplande werkzaamheden	Werkzaamheden	ON	OG	EC	Opmerkingen
Maaien oever	Mitigerende maatregelen				
Dempen watergang	Werken richting open eind. Werk uitvoeren wanneer watertemperatuur boven 0 graden en onder 25 graden Celsius is.	x			Markeringen plaatsen kort voor de werkzaamheden en daarna ook vrij snel weer weg halen i.v.m. ongewenste aandacht
Scheren haag	Mitigerende maatregelen				
Nest merel	Beschermingszone van 10 meter rond nest door middel van lint Werkrichting vanaf drukke kant (zodat de vogel niet de weg op vliegt) Materieel op afstand starten zodat geluidsgewenning optreedt Werkzaamheden uitvoeren in één werkgang zodat moment van verstoring kort is	x			

Graafwerkzaamheden	Beschermen en behouden/ realiseren vervangende groeiplaats				
Wolfskers	Verplaatsen van de plant In een straal van ... m rondsteken Verplanten door een verplantmachine	x		x	De werkzaamheden worden door een specialistisch bedrijf uitgevoerd namelijk:

@@ maak bij de invulling van de maatregelen gebruik van de gedragsregels per beheercategorie / gedragsregels per werklocatie (RO) (zie factsheets van de natuurwaardenkaart)

@@ raadpleeg de volgende bronnen voor het bepalen van de maatregelen:

* Leidraad en de Natuurwaardenkaart. ** Goedkeuringsbesluit ontheffing.

4.2 MAATREGELEN T.B.V. GEBIEDSBESCHERMING

In paragraaf 3.2 is geanalyseerd welke risico's worden gevormd ten aanzien van beschermde gebieden. Wanneer een vergunning is aangevraagd, dient aan de eisen die de vergunning stelt te worden voldaan.

@@ In te vullen door aannemer, bijvoorbeeld:

- Omgang met Natura 2000 gebieden;
- Beperken uitstoot stikstof

4.3 ORGANISATIE

4.3.1 inzet personeel en deskundigheid

In de gedragscode worden eisen gesteld aan de deskundigheid van de betrokken medewerkers.

@@ Door de opdrachtnemer in te vullen hoe deze omgaat met de inzet van deskundig personeel.

4.3.2 werkperiode

@@ Voor het invullen van deze tabel dient de aannemer de werkbare en onwerkbare periodes per voorkomende soort op te zoeken (zie gedragsregels in de factsheets van de natuurwaardenkaart) en af te zetten tegen de periode(n) waarin de werkzaamheden plaatsvinden. Onderstaande tabel betreft een voorbeeld.

Onderwerp	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
soort 1												
activiteit 1												
activiteit 2												

@@ Mitigerende maatregelen beschrijven in 4.1 wanneer werkzaamheden binnen de risicovolle perioden worden uitgevoerd.

Raadpleeg voor de risicoperiodes per soort/soortgroep:

- Factsheets van de natuurwaardenkaart

5 COMMUNICATIE & EVALUATIE

In onderstaand schema zijn de geplande bijeenkomsten en bijbehorende agendapunten weergegeven. Onderdeel van deze bijeenkomsten is evaluatie over de werkwijze ten aanzien van (beschermde) flora en fauna. De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor het inbrengen van het aspect Wet natuurbescherming in bouwvergaderingen. De eindevaluatie kan zowel door de opdrachtnemer als door de opdrachtgever worden geïnitieerd.

@@ Door de aannemer in te vullen, voorbeelden zijn in lichtgrijs weergegeven.

Datum/ frequentie	Type bijeenkomst	agendapunten
<i>Vóór de start van het werk</i>	Bouwvergadering 1	Vastlegging goedgekeurd PVA 'uitvoeringsfase'

BIJLAGE 2 BESCHERMINGSKADER WET NATUURBESCHERMING

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) richt zich op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder van de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. De gebieden, die zijn aangewezen als speciale beschermingszone maken onderdeel uit van Natura 2000, het Europese initiatief van een duurzaam ecologisch netwerk van natuurgebieden in Europa. De richtlijn stelt nadere regels voor de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten.

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) richt zich op de instandhouding van natuurlijke habitats, habitats van soorten en de bescherming van plant- en diersoorten, met uitzondering van vogels. In bijlage I van de Habitatrichtlijn worden speciale beschermingszones aangewezen voor kwetsbare, bedreigde of zeldzame habitattypen. Bijlage II van de Habitatrichtlijn vermeldt de kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die beschermd moeten worden door speciale beschermingszones aan te wijzen.

Wet natuurbescherming

De beschermingsaspecten uit de Habitat- en Vogelrichtlijn zijn nationaal geïmplementeerd in de Wet natuurbescherming (hierna WNB genoemd). De wet maakt op het gebied van soortenbescherming onderscheid in 3 beschermingsregimes:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn
- Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn
- Beschermingsregime andere soorten

Onderstaand zijn de meest relevante verbodsbepalingen per regime opgenomen:

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1 van de WNB zegt het volgende:

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5 van de WNB zegt het volgende:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10 van de WNB zegt het volgende:

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Ontheffing

Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van één of meer van de bovengenoemde verboden. Dit kan echter uitsluitend indien aan strikte voorwaarden wordt voldaan. Onderstaand zijn deze per beschermingsregime opgenomen.

Soorten Vogelrichtlijn

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - 4°. ter bescherming van flora of fauna;
 - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Soorten Habitatrichtlijn

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten

Voor deze soorten geldt hetzelfde als voor de soorten van de Habitatrichtlijn (zoals boven omschreven). Daarnaast geldt in aanvulling op onderdeel b dat de vrijstelling of ontheffing ook verband kan houden met handelingen:

- a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
- h. in het algemeen belang.

Rode Lijst soorten

Voor de soortengroepen planten, vogels, amfibieën en reptielen, zoogdieren, zoetwatervissen, dagvlinders, libellen, sprinkhanen, korstmossen en paddenstoelen zijn lijsten vastgesteld met daarop vermeld de met uitsterven bedreigde en kwetsbare soorten, de zogenaamde Rode Lijsten. Deze zijn per soortgroep gepubliceerd in de Staatscourant.

Echter, op dit moment heeft plaatsing op de Rode Lijst geen juridische beschermde status. Voor Rode Lijstsoorten geldt zodoende geen ontheffingsplicht, tenzij de soort ook onder één van de beschermingsregimes van de Wet natuurbescherming valt. In de uit te voeren werkzaamheden wordt met de algemeen geldende zorgplicht voor planten- en dieren -voor zover dat mag worden verwacht- rekening gehouden. Op iedere burger rust de zorgplicht om binnen vermogen deze soorten te beschermen en te behouden.